

ROZPRACOVANÁ METÓDA NA OCHRANU LESA PROTI ŠKODÁM ZVEROU

Andrej Gubka ▪ Jozef Bučko ▪ Marián Slamka ▪ Marcel Dubec
Christo Nikolov ▪ Michal Lalík ▪ Jozef Vakula ▪ Andrej Kunca
Slavomír Rell ▪ Milan Zúbrik ▪ Roman Leontovyč ▪ Valéria Longauerová

Gubka, A., Bučko, J., Slamka, M., Dubec, M., Nikolov, Ch., Lalík, M., Vakula, J., Kunca, A., Rell, S., Zúbrik, M., Leontovyč, R., Longauerová, V.: Developed method for protecting forest stands from damages caused by ungulate. APOL, 2024, vol. 5, no. 1, p. 118–121.

Abstract: To address the problem of damage caused by ungulate in forest stands, it is essential to integrate information about these damages into hunting management. At first, the condition of selected forest stands must be assessed. Based on this information, squares in a 1 × 1 km grid are classified into three categories according to the intensity of damage in the specific squares. Subsequently, this processed map can serve as a basis for adjusting hunting management strategies.

Key words: damage; forests; ungulate; hunting management

Úvod

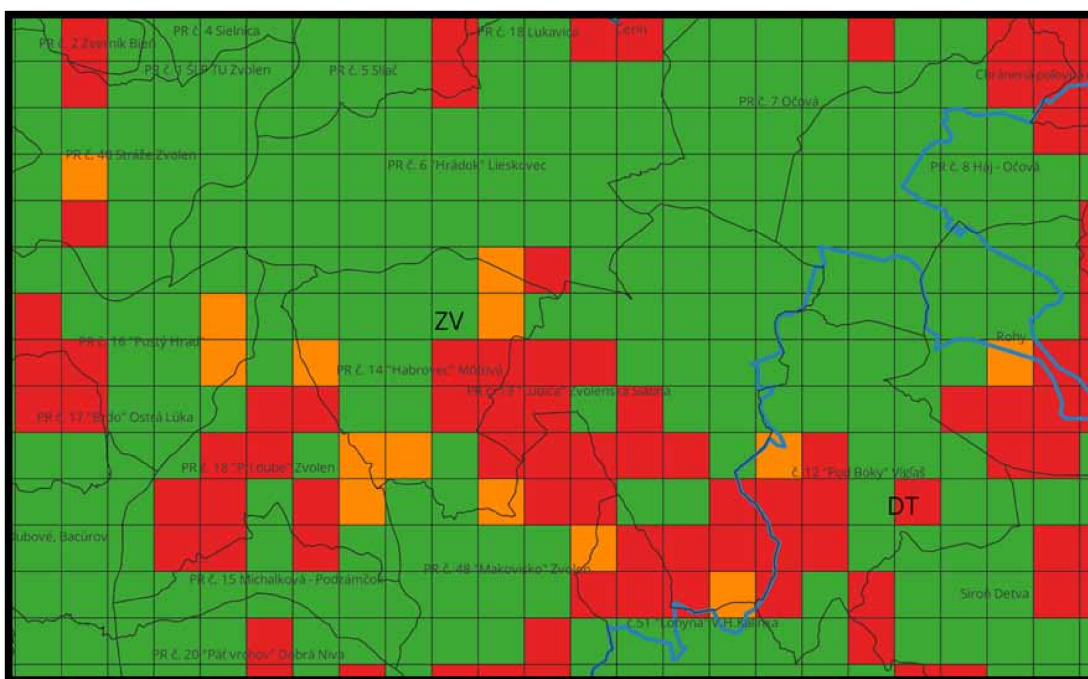
Raticová zver na Slovensku spôsobuje v lesných porastoch alebo aj v poľnohospodárstve nemalé škody. Nie je to problém, ktorý by vznikol zo dňa na deň, ale postupne dlhodobo narastá. Situácia je však už len ťažko udržateľná a je nevyhnutné pristúpiť k opatreniam, ktoré nebudú riešiť len dôsledky (repelenty, oplôtky, odrádzadlá...), ale dajú možnosť objektívnejšie riešiť samotnú podstatu škôd a tou sú vysoké stavy raticovej zveri. Škody však nie sú všade rovnakého rozsahu, a preto je nevyhnutné vytvoriť mechanizmus, ktorý by umožňoval zohľadniť škody spôsobované zverou v poľovníckom plánovaní na základe určitých objektívnych údajov. V článku predstavíme návrh mechanizmu, na ktorom pracujeme, a ktorý by mohol byť pre tento účel využiteľný.

Metodika

Pre potreby objektívnejšieho zhodnotenia vplyvu zveri na prostredie v ktorom žije je nevyhnutné najskôr získať údaje o škodách, ktoré sa v daných oblastiach vyskytujú. Pre tento účel vynikla v roku 2021 metodika pre zisťovanie poškodenia lesných porastov zverou a oceňovanie škôd (Gubka a kol. 2021; Gubka a kol. 2022). V metodike sa nachádza postup inventarizácie škôd v mladých aj starších lesných porastoch. Kontrola sa však nemusí vykonávať vo všetkých porastoch, ale len na vybraných porastoch, ktoré budú reprezentovať určitú stanovenú oblasť (v našom návrhu má takáto oblasť plochu 100 ha). V ideálnom prípade by kontrolu porastov mali vykonávať spoločne zástupca obhospodarovateľov lesov a aj zástupca príslušného poľovníckeho združenia, aby boli získané údaje čo najobjektívnejšie. K tomu má prispieť aj jednotná metodika, podľa ktorej sa bude kontrola poškodenia vykonávať. Získané údaje budú odovzdané digitálne v príslušnom elektronickom systéme. Následne budú informácie o poškodených porastoch kategorizované podľa rozsahu na 3 základné kategórie (farby):

- 1) poškodenie v akceptovateľnom rozsahu (zelená),
- 2) poškodenie vo vyššom rozsahu (oranžová),
- 3) poškodenie vo vysokom rozsahu (červená).

Takto spracované a kategorizované porasty sa následne zovšeobecnia a transformujú do štvorcovej siete (mriežky), pričom sa príslušnou farbou zafarbí každý štvorec. Následne bude možné do niektorej z kategórií

Obrázok 2. Ukážka zatriedenia štvorcov do kategórií poškodenia a hranicami poľovných revírov
Figure 2. An example of the classification of squares into damage categories along with the boundaries of hunting grounds

teľské celky môžu mať osobitné pravidlá poľovníckeho manažmentu. Môže to zahŕňať povinnosť zvýšeného odstreľu, prísnejšie kontroly hospodárenia, povinnosť umožniť lov aj poľovníkom, ktorí nie sú členmi poľovného združenia a pod. Možností je veľa a pravdepodobne budú nové pravidlá súčasťou návrhu zákona o poľovníctve, ktorý pripravuje MPRV SR.

Záver

Uvedená metóda je stále v štádiu rozpracovania a je potrebné ešte doladiť určité významné drobnosti ako sú napríklad kritériá na základe ktorých sa zaradia revíri alebo chovateľské celky do jednotlivých kategórií (podiel štvorcov v jednotlivých kategóriách a pod.). Hlavný mechanizmus je však už pripravený a v našich podmienkach je to prvá metóda ochrany lesa, ktorá vytvára tlak na poľovnícke plánovanie a umožňuje preniesť problematiku škôd zverou do poľovníckeho hospodárenia.

Podakovanie

Túto prácu podporila Agentúra na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-19-0116, APVV-19-0119, APVV-22-0399, APVV-21-0131, APVV-22-0545 a APVV-23-0156; Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na základe položky č. 08V0301 (PROMOLES). Tento článok vznikol aj vďaka spolufinancovaniu Európskej komisie v rámci projektu LignoSilva [Grant Agreement #101059552] v rámci akcie Horizon Europe Teaming for Excellence.

Literatúra

Gubka, A., Bučko, J., Šebeň, V., Barbierik, I., 2021: Metodika pre zisťovanie poškodenia lesných porastov zverou a oceňovanie škôd. Zvolen, NLC, 19 s.

Gubka, A., Bučko, J., Šebeň, V., Barbierik, I., Slamka, M., Dubec, M., Kunca, A., Nikolov, Ch., Lalík, M., 2022: Príručka k metodike pre zisťovanie poškodenia lesných porastov zverou a oceňovanie škôd. Zvolen, NLC, 83 s.

ADRESA

Ing. Andrej Gubka, PhD., Ing. Jozef Bučko, PhD., Ing. Marián Slamka, PhD., Ing. Marcel Dubec,
Ing. Christo Nikolov, PhD., Ing. Michal Lalík, PhD., Ing. Jozef Vakula, PhD., Ing. Andrej Kunca, PhD.,
Ing. Slavomír Rell, PhD., Ing. Milan Zúbrik, PhD., Ing. Roman Leontovyč, PhD.,
Ing. Valéria Longauerová, PhD.

Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen

T. G. Masaryka 2175/22

SK–960 01 Zvolen

e-mail: andrej.gubka@nlcsk.org, jozef.bucko@nlcsk.org, marian.slamka@nlcsk.org,
marcel.dubec@nlcsk.org, christo.nikolov@nlcsk.org, michal.lalik@nlcsk.org, jozef.vakula@nlcsk.org,
andrej.kunca@nlcsk.org, slavomir.rell@nlcsk.org, milan.zubrik@nlcsk.org, roman.leontovyc@nlcsk.org,
valaria.longauerova@nlcsk.org